

КРИВАВИЙ ПОНЕДІЛОК У БУГРИНІ

Минуло 60 років, як фашистська нога ступила на українську землю. Багато лиха і страждань принесла війна. Горіли села, гинули люди, стогнала земля під фашистським чоботом. Більше двох з половиною років жили бугринці на окупованій німцями території. Та найбільше в їхній пам'яті закарбувалася трагедія, яка сталася 2 серпня 1943 року. За словами очевидців, невідомий зрадник доніс у фашистський штаб про те, що в лісі, в урочищі Агатівка, збирається крайовий провід УПА. Німці в цей день зробили облаву. Ось що про це розповідав очевидець Василь Янчук.

«День Божий був понеділок. 2 серпня православна церква вшановує пам'ять святого пророка Іллі. Та не дзвонили тоді дзвони в Господніх храмах, не сповіщали про початок служби Божої, а по всіх навколишніх селах лунали тривожні сигнали, повідомляючи, що ідуть вороги. Люди тікали в ліс, в поле. А їхали німці з Корця, Славути, Острога та Рівного, утворивши в цьому лісочку кільце. Від ворожих куль полягло багато людей.

Не прийшли в той день до свого батька Сергія та матері Мотрони Пилипчуків їх троє синів — Микола, Володимир та Кирило. Їх привезли додому мертвими. Найменшому Кирилу ледь 18 виповнилось. Того дня мати Ярина не зустріла свого єдиного синопка Солов'я. Яке ж нечуване материнське горе спіткало її — втрачено найдорожче. Не повернувся додому, до своїх батьків Дмитра і Анастасії, їх синопчик Василь Янчук. Його, замордованого, понівеченого, впізнали лише по одягу, а йому і вісімнадцяти не було.

Передчасно посивіли тоді дружини з немовлятами на руках, виглядаючи своїх чоловіків: Гната Салюка, Григорія Лозінського, Пилипа Попчука. Не жаліли кати ні малого, ні старого. В той день були вбиті старенькі Ананій і Євдокія Черевані, Влас Панчук, Петро Попіка. Антона Багнюка, Михайла Попіку, німенького Миколу Яремовича привезли в село і спалили у хаті діда Антона. Фашисти вбили Володимира Попчука, Филимона Ляшука, Михайла Попіку та Василя Самчука, а Ростислава Череваня і Василя Хомича забрали живими. Вони додому так і не повернулися».

Більше п'ятидесяти людей обірвалося життя того дня. Їхні прізвища, імена ще досі уточнюються.

Часто згадуючи цю страшну подію, вшановуючи пам'ять людей, які передчасно загинули від фашистських куль, бугринці вирішили на місці жорстокої розправи поставити хрест, який нагадував би нинішнім і прийдешнім поколінням про ті страшні часи, бо поки ми будемо пам'ятати свою історію, доти будемо існувати як народ, як українська нація.

І ось 2 серпня цього року церковні дзвони Свято-Вознесенського храму сповістили про початок служби Божої, після якої парафіяни з хоругвами, квітами пішли хресним ходом до урочища Агатівка. Настоятель Свято-Вознесенського храму с. Бугрин протоієрей Віктор Стасюк відправив панахиду по вбитих, замордованих на цьому місці і освятив пам'ятний хрест. Він звернувся до присутніх із проханням берегти пам'ять про цих людей, з'ясувати точніше причини цієї трагедії, поки ще є живі свідки, щоб ми знали правдиву історію свого краю, свого села, своєї родини. Також звернулися до людей Василь Янчук, житель с. Зарічне, Тетяна Ярош з Колесник, брат якої загинув у той день, вчителька Вільгирської НСШ Тамара Динисюк. Люди плакали, згадуючи цю страшну подію. Сльози смутку і горя падали на зелену траву.

Минуло 58 років. В пам'яті очевидців знову ожили важкі спогади, але ще не все відомо про цю трагедію. Тому, якщо хтось може щось розповісти про це, прохання звертатися до юних краєзнавців Бугринської або Вільгирської шкіл.

Сергій РУДЬКО,
житель с. Бугрин, студент 5 курсу історичного факультету Національного університету «Острозька академія».